

Міністерство освіти і науки України

Київський національний лінгвістичний університет

Кафедра англійської філології, перекладу і філософії мови

Курсова робота

на тему: Мова як “форма життя”, “соціальне явище” “мовленнєва дія”:
Сучасні рецепції теорії “мовленнєвих актів” Дж.Остіна - Дж Серля

Студента групи

Мла 02-20

Факультету германської

філології, денної форми навчання

спеціальності 035 Філологія

Жидченко Костянтин Ігорович

Науковий керівник:

Кандидат філософських наук, доцент

Інна Павлівна Саволайнен

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ 2023

Ministry of Education and Science of Ukraine

Kyiv National Linguistic University

Department of English Philology, Translation, and Philosophy of Language

Term Paper

on the topic: Language as a "form of life", "social phenomenon", "speech act":
Modern receptions of the theory of "speech acts" by J. Austin - J. Searle

Zhydchenko Kostya

MLa 02-20

Germanic Philology Faculty

Research Adviser

D. in Philosophy, Associate Professor

Inna Savolainen

Kyiv 2023

Зміст

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1.....	6
КОНЦЕПЦІЯ МОВИ ЯК ФОРМИ ЖИТТЯ ТА ЇЇ ВЗАЄМОДІЯ З ІНШИМИ АСПЕКТКАМИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДЕЙ.....	6
1.1 Концепція мови.....	6
1.2 Роль мови у житті людини.....	7
1.3 Роль мови у когнітивних можливостях людини.....	8
РОЗДІЛ 2.....	10
ПОНЯТТЯ МОВИ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ЯВИЩА ЇЇ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНУ СТРУКТУРУ ТА КУЛЬТУРУ.....	10
2.1 Вплив мови на соціальну структуру.....	11
2.2 Вплив мови на культуру соціума.....	11
РОЗДІЛ 3.....	13
ВИВЧИННЯ ТЕОРІЇ МОВЛЕННЄВИХ АКТІВ, РОЗРОБЛЕНУ ДЖОНОМ ОСТІНОМ ТА ДЖОНОМ СЕРЛЕМ.....	13
3.1 Теорія мовленнєвих актів Джона Остіна.....	14
3.2 Проблема розвитку теорії мовних актів.....	15
РОЗДІЛ 4.....	17
ПРОАНАЛІЗУВАТИ ПОНЯТТЯ АКТУ МОВЛЕННЯ, ТА ЇХ КЛАССИФІКАЦІЮ.....	17
РОЗДІЛ 5 ТЕОРІЯ ТА МОДЕЛІ КОМУНІКАЦІЇ.....	20
5.1 Комунікаційна модель Шеннона-Вівера.....	21
5.2 Комунікаційна модель Лассвелла.....	21
5.3 Модель комунікації Шрамма.....	22
РОЗДІЛ 6.....	24
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ.....	24
ВИСНОВОК.....	27
ЛІТЕРАТУРА.....	28

ВСТУП

Актуальність теми полягає у тому, що ці поняття відображають важливі аспекти мови, такі як її роль у взаємодії людей, її співвідношення з культурою та суспільством, а також її практичне використання в мовленнєвих актах.

Мова як "форма життя" є важливою концепцією в лінгвістиці та філософії. Ця ідея дозволяє розглядати мову як більш широке поняття, ніж просто набір слів та граматичних правил. За цією концепцією, мова виступає як важлива складова частина культури та суспільства, що формує спосіб життя людей та їхні способи сприйняття світу.

Мова як соціальне явище є однією з ключових концепцій в лінгвістиці та соціології мови. За цією концепцією, мова виступає як важлива складова частина соціальної структури та культури, яка відображає та взаємодіє зі способом життя та поведінкою людей в суспільстві.

Теорія мовленнєвих актів, винайдена Дж. Остіном та Дж. Серлом, доповнює ці поняття та дозволяє краще порозуміти процес мовлення, та мовленнєві висловлювання.

Метою курсової роботи є вивчення концепцій мови як соціального явища та мовленнєвої дії в контексті теорії мовленнєвих актів, розробленої Джоном Остіном та Джоном Серлем.

Досягнення цієї мети вимагає вирішення таких завдань:

1. Розглянути концепцію мови як форму життя та її взаємодію з іншими аспектами життєдіяльності людей.
2. Дослідити поняття мови як соціального явища та її вплив на соціальну структуру та культуру.

3. Розглянути теорію мовленнєвих актів, розроблену Джоном Остіном та Джоном Серлем.
4. Проаналізувати поняття акту мовлення, та їх класифікацію.
5. Розглянути види та теорії комунікацій.
6. Розглянути актуальні проблеми сучасної лінгвістики.
- 7.Зробити висновки про значення теорії мовленнєвих актів для розуміння мови як соціального явища та її впливу на життєдіяльність людей.

РОЗДІЛ 1

КОНЦЕПЦІЯ МОВИ ЯК ФОРМИ ЖИТТЯ ТА ЇЇ ВЗАЄМОДІЯ З ІНШИМИ АСПЕКТАМИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДЕЙ

Мова - це система спілкування, що базується на використанні знаків (звуків, символів, жестів тощо), що має відповідні правила та норми використання, які регулюють взаємодію між людьми в межах певного культурного співтовариства.

Мова використовується для передачі інформації, вираження думок, почуттів, передачі знань, сприйняття та розуміння світу навколо нас. Кожна мова має свою граматику, лексику та фонетику, а також різні стилі мовлення, залежно від ситуації та мети спілкування. Мова є невід'ємною складовою культури та ідентичності народу, її вивчення допомагає краще розуміти історію, культуру та менталітет народу, який нею користується.

1.1 Концепція мови

Мова як феномен давно привертала увагу філософів. Про неї міркували Сократ, Платон, Арістотель. Італійські гуманісти, ретельно вивчаючи давньогрецьку й латинську мови, заклали основи класичної філології. Інтерес до філософського осмислення мови різко стає популярним з кінця XVIII – поч. XIX ст. Німецький дослідник В. фон Гумбольдт сформулював характерну рису мови, якою є саморозвиток. У XIX ст. склалося «класичне» уявлення про мову.

У сучасній Європейській філософії також виникає проблема мови, у зв'язку із спробою знайти базові основи людського пізнання, у руслі традиційної

філософської проблематики. Сучасна філософія надає мові значення символу людського життя. У другій половині XIX ст. сформувалися окремі напрямки досліджень пов'язаних із філософським осмисленням феномену людської мови.

Д. Овсянико-Кулиновський намагався дослідити процеси пізнання, мислення звертаючись до історії мови, мистецтва, науки, філософії.

Його основними ідеями були: еволюція думки людини йшла від сприйняття світу до його осмислення. Він стверджував, що мова це не засіб висловлювати думку, а засіб створювати її. Мова – це не відображення світогляду людини, який сформувався під чийось впливом, а складова його діяльності. Тобто, він вважав, що за допомогою слова не можна передати свої почуття, думки, а можна тільки викликати їх у іншого за допомогою слова.

1.2 Роль мови у житті людини

Мова відіграє важливу роль у житті людини. Вона є необхідним засобом спілкування, передачі інформації, а також вираження своїх думок та почуттів. Завдяки мові людина здатна взаємодіяти з іншими людьми, розуміти їхні ідеї та переконання, співпрацювати та досягати спільних цілей.

Мова може виражатися у непрямій та прямій формі. Непряма – це спілкування з людьми не в реальному часі, з часовим розривом (книги, повідомлення), а пряме спілкування відбувається в реальному часі (діалог, урок, телефоний дзвінок). За допомогою цих форм люди виражають свою думку, передають інформацію іншим людям, комунікують.

Роль мови у житті суспільства дуже значна. Бо саме через мову люди передають соціальну спадковість. Також за допомогою мови відбувається розвиток мистецтва, науки, ментальності.

Але часто суспільство деградує, бо не користується культурою мовлення. Культура мовлення допомагає людям правильно, і грамотно розмовляти. Користуючись культурою мовлення люди можуть правильно один одного розуміти, уникаючи непорозумінь.

Останнім часом спостерігається вульгаризація мови. Все більше людей використовують ненормативну лексику, жаргон. Це є одною із найактуальніших проблем мовленнєвої культури на сьогоднішній день, бо без мовленнєвої культури вирішення, соціальних, економічних, та інших проблем соціума є неможливим.

1.3 Роль мови у когнітивних можливостях людини

Вчені з інституту когнітивних мозкових наук Макса Планка в Лейпцигу знайшли докази того, що рідна мова, формує зв'язки у мозку, які лежать в основі того, як ми мислимо. За допомогою МРТ (магнітно-резонансної томографії) вони зазирали у мозок носіїв німецької та арабської мов, і виявили там відмінності в мовних ділянках мозку.

Сюеху Вей, яка є докторантом дослідницької групи, порівняла томографії 94 носіїв двох різних мов, і сказала, що мова, якою ми розмовляємо поки ми зростаємо, модулює «електропроводку» в мозку.

Як виявили дослідники, носії німецької мови демонструють сильніший зв'язок у мовній мережі лівої півкулі. Вони стверджують, що їхні висновки

можуть бути пов'язані зі складною синтаксичною обробкою німецької мови, яка зумовлена вільним порядком слів і більшою відстанню між елементами речення.

Також значну роль відіграє мовленнєва пам'ять, тобто це запам'ятовування звуків і їх відтворення. З кожним днем свого життя людині все більше і більше потрібно запам'ятовувати звуків та інформації. Якщо дивитися з научної точки зору, на прикладі дітей, які мають проблеми із розвитком слухо-мовленнєвої пам'яті, у них спостерігаються труднощі при запам'ятовуванні, збереженні та відтворенні звуків, слів та речень. Тому, розвиток мовленнєвої пам'яті, є однією з найважливіших завдань дитини. Бо якщо цей рівень розвитку буде недостатнім, у дитини можуть з'явитися проблеми під час шкільного навчання.

РОЗДІЛ 2

ПОНЯТТЯ МОВИ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ЯВИЩА, ЇЇ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНУ СТРУКТУРУ ТА КУЛЬТУРУ

Вивченням мови як соціального явища займається Соціолінгвістика.

Соціолінгвістика – один із напрямів мовознавства, до якого останнім часом посилюється інтерес науковців усього світу. В сучасному світі, суспільству необхідні принципи взаємодії мови й суспільства. Велику роль у вивченні соціального напрямку відіграли праці Ф. Де Соссюри, в яких науковець наголошував на соціальній сутності мови. Він досліджував у своїй праці зв'язок мови з культурою, історією, співвідношенням діалектів і літературної мови. Відомий науковець А. Мейє в своїх працях зазначав, що мова – соціальний факт, і що без суспільства мова не може існувати, як і суспільства без мови, будь який соціум потребує комунікації між собою.

Ж.Вандрієс, зазначив, що в процесі розвитку мови можна спостерігати два явища: диференціацію, та уніфікацію. Тому, одним із найважливіших чинників розвитку мови є її змішування.

Соціолінгвістика в Україні почала розвиватися в 60-тих роках минулого століття. Одним із найважливіших завдань її було вивчення внутрішнього розвитку мови, визначення реальної мовної ситуації в Україні. Починаючи з другої половини 80-х років минулого століття, українська соціолінгвістика отримала нові напрями, та методи дослідження соціолінгвістики.

Великий внесок в розвиток соціолінгвістики зробили українські вчені О.Мельничук, у працях якого йдеться про соціальну причину мовних змін; Ю. Жлуктенко його дослідження були спрямовані на проблеми двомовності, зв'язок

української мови з німецькою та англійською; В. Русанівський описував теоретичні, і методологічні проблеми соціолінгвістики.

СФ. Філін, який багато років присвятив вивченню мови як суспільного явища, пише: «Мова – творіння суспільства, і в ній усе суспільне».

2.1 Вплив мови на соціальну структуру

Вплив мови на суспільство є одним із найважливіших факторів мови, але сам факт такого впливу нерідко викликав сумніви. Однак, важко уявити, що найголовніший інструмент мислення, поширення інформації у суспільстві, ніяк не впливає на соціум. Як ми знаємо, наше суспільство не є однорідним колективом. У самому суспільстві спостерігається диференціація, вона може бути за класовою, майновою, або професійною ознакою. Саме соціальна неоднорідність і є ключовим фактором впливу мови на суспільство. Також вплив мови на суспільство зумовлений використанням мовних засобів, та соціальним статусом носія мови (освіта, вік, професія). Звісно, людина буде говорити так, як прийнято в її соціумі, оскільки так проходить її соціалізація.

Основні напрямки впливу суспільства на мову: соціальне розшарування мови, соціальна обумовленість розвитку мови, свідомий вплив суспільства на мову та її функціонування.

2.2 Вплив мови на культуру соціума

Найголовнішою ознакою суспільства, є мова, з якою виникла нація, та народ, з якою безпосередньо пов'язані інші ознаки, які доводять її значущість.

Насамперед, це культура, яка завдяки мові є національним надбанням, це й історичні традиції, які утворилися разом з мовою, фольклор, обряди, звичаї, що відображалися у мові.

Оскільки національна мова є невід'ємною складовою національної культури народу й залежить від соціальних, географічних, історичних, наукових, економічних факторів, є всі підстави стверджувати, що мова це синтезуючий засіб, у процесі формування держави, нації, культури, звичаїв народу. Належне функціонування національної мови у суспільстві це примноження духовних цінностей народу, що є запорукою міцного суспільства, та розвинутої держави. Саме тому, зараз держава консолідує українське суспільство у націю, та інтегрує українське суспільство у сильну національну державу в якій одним із найважливіших факторів є мова.

РОЗДІЛ 3

ВИВЧИННЯ ТЕОРІЇ МОВЛЕННЄВИХ АКТИВ, РОЗРОБЛЕНУ ДЖОНОМ ОСТИНОМ ТА ДЖОНОМ СЕРЛЕМ.

Сучасні тенденції з розвитку лінгвістики характеризуються підвищеним інтересом до вивчення аспекту функціонування мовних одиниць.

Основу теорії мовленнєвих актив є праці, та ідеї, опубліковані англійським логіком Дж. Остином в курсі лекцій «Слово як дія», послідовник його ідей був Джон Серлем, він виклав своє бачення у монографії «Мовленнєві акти».

Є різні плани дослідження мовленнєвих актив, так як: Статистичний або Динамічний. У працях дослідників переважає статистичний метод дослідження. Основою теорії мовленнєвих актив є індивід, який є носієм ряду соціальних та психологічних характеристик. Головним методом дослідження об'єкту є аналітичний метод в різних його проявах.

Слід зазначити, що головною особливістю теорії є підхід до акту мовлення, як до спроби досягнення певної цілі і дослідження мовних засобів, які для цього використовуються.

Дослідники в понятті мовленнєвого акту підкреслюють різні моменти, суттєві для лінгвістики. Так, М. Геллідей розглядає мовленнєвий акт як вибір однієї з численних альтернатив, що переплітаються між собою і утворюють "семантичний потенціал" мови.

Інакше кажучи, на противагу погляду на мову як на набір правил, або формальних приписів, тут пропонується концепція мови як сукупність виборів, які індивіди можуть оцінити по-різному. Саме в цьому сенсі мовленнєвий акт пов'язаний із "плануванням мовлення" і є складною сутністю, в якій когнітивні

функції поєднуються з міжособистісними за тієї чи іншої питомої ваги цих функцій у конкретній ситуації.

3.1 Теорія мовленнєвих актів Джона Остіна

Аналізуючи мовленнєві акти Джон Остін зауважив, що одне і те ж висловлювання вміщує в собі декілька актів. Говорячи, людина не тільки вимовляє слова, а й здійснює комплекс дій. Ці дії, які здійснює людина, Дж.Остін назвав локутивними, іллокутивними та перлокутивними мовленнєвими актами.

Локуціон - це аспект мовленнєвого акту, в якому щось озвучується. Йдеться про сам звук. Не важливо в якому контексті, або по відношенню до чого, або до кого, з якою метою це було сказано. Коли людина вигукує: «Ой!», чи каже «Я вдарився», то перед цим видає якийсь звук. Локутивний акт поділяють на ретичний, фонетичний, фактичний акти.

Фонетичний акт викликає голосовий матеріал, цей акт включає в себе лише звук. Фактичний акт утворює матеріал, пов'язаний з окремою мовою. Кожен мовленнєвий акт пов'язаний з конкретною мовою.

Іллокуціон – це інформативний аспект мовленнєвого акту. Кожен мовленнєвий акт несе інформацію. Наприклад: кажучи «По дорозі їде машина», ми передаємо інформацію про те, що по конкретній дорозі їде автомобіль. Вигукуючи «ой!», ми передаємо інформацію про те, що ми налякані або нам боляче. Видавати звук, та передавати інформацію – це не те саме. Наприклад, коли хтось ударив молотком по цвяху, ця дія також викличе звук, але цей звук не несе в собі інформації.

Перлокуціон – це аспект мовленнєвого акту, пов'язаний з очікуванням реакції на отриману інформацію. Коли співрозмовник каже «Підніми будь-ласка олівець» - то очікує, що співрозмовник його підніме. Ще Аристотель вказував на те, що ціль є основною серед чотирьох причин, через те, що без мети не буде відбуватися дія.

3.2 Проблема розвитку теорії мовних актів

В сучасній лінгвістичній літературі значна увага приділяється проблемі теорії мовленнєвих актів в новому сенсі. Цій темі присв'ячено фундаментальні дослідження видатних вчених з усього світу, серед яких можна згадати Дж. Остіна, Дж. Серля, Д. Вандервекена, Д. Вундерліха, Г.П. Грайса, Н.Д. Арутюнову, Л.Р. Безуглу, І.М. Кобозєву, Г.Г. Почепцова, І.П. Сусова, І.С. Шевченка та багатьох інших.

Наразі, дослідники активно вивчають різноманітні мовленнєві акти, такі як погрози (А. Вежбицька), директиви (М.І Гриценко, І.В. Капітонова), вибачення (Т.М. Буренко), промісиви (М.В. Михайлова), експресиви (Дж. Серль) та інші. Є окремі роботи, що присв'ячені проблемі мовленнєвого акту застереження (А.А. Козлова, К.А. Шугаєва), але в прагмалінгвістиці не вистачає детальних розробок, щодо визначення статусу мовленнєвого акту застереження. Застереження є обов'язковим елементом спілкування, що забезпечує його успішний та безконфліктний перебіг.

Отже, робота Тетяни В'ячеславівни Крупкіної є своєчасним відгуком на потреби сучасного мовознавства.

Аналітична філософія мала метою перед собою знищити проблеми філософії шляхом аналізу мови. А теорію мовних сприймали як наукову

революцію, яка перетворить філософію в точну науку, і ще її сприймали як засіб який очистить мову від багатозадачних та пустих висловлювань.

Але вже в кінці 80-х років, філософи побачили, що ця теорія не виправдовує сподівань, які вони на неї поклали.

Як виявилось, в мові застосувати метод точної класифікації неможливо. Також у вчених не вийшло відокремити мовленнєві акти, та занести їх до певних груп. Проаналізувавши все це можна зрозуміти, що мова є плодом еволюції суспільства, вона не матеріальна, та не є творінням духа.

РОЗДІЛ 4

ПРОАНАЛІЗУВАТИ ПОНЯТТЯ АКТУ МОВЛЕННЯ, ТА ЇХ КЛАССИФІКАЦІЮ

Мовленнєвий акт – це двосторонній процес мовлення, цілеспрямована мовленнєва дія передавання повідомлення від мовця до адресата, за допомогою мовних знаків. Крім того, учасники писемної комунікації можуть бути в різних часових проміжках.

Класифікація мовленнєвих актів, була запропонована В.І.Карасиком, вона побудована на принципі статусних відносин між комунікантами. Вони поділяються на два класи, такі як: Статусно-нейтральні, Статусно-марковані. До останніх відносяться констативи, дескриптиви і наративи. До статусно-маркованих, належать ін'юктиви (накази), реквестиви (прохання), інструктиви (інструкції).

Статусно-марковані мовленнєві акти поділяються на статусно-фіксовані й статусно-лабільні. До статусно-фіксованих належать мовленнєві акти з заданою позицією адресата: ін'юктиви, реквестиви, пермісиви; до статусно-лабільної – мовленнєві акти з перемінним статусним вектором, тобто ті, в яких статусний вектор залежить від ситуації спілкування: комісиви, локативи, експресиви. Статусно-фіксовані мовленнєві акти, залежно від статусного вектору, поділяються на мовленнєві акти зі спадним і висхідним статусним вектором мовця, а саме ін'юктиви й реквестиви. На наш погляд, подана класифікація доповнює класифікацію Г.Г.Почепцова й дозволяє виявити, як статусні характеристики впливають на вибір типу мовленнєвого акту. Таким чином, вибір певного мовленнєвого акту залежить не лише від інтенції мовця, а й від відносин між комунікантами.

Непрямий мовленнєвий акт - це спосіб висловлювання, в якому говориться не прямо про те, що ми хочемо сказати, а використовується обхідний спосіб. Зазвичай це використовується для передачі інформації, що може бути неприємною для співрозмовника, або вважається некоректним пряме висловлювання деяких думок. Наприклад, замість прямого висловлення "Ти дуже товстий" можна сказати "Ти не хвилюєшся про своє здоров'я?".

Це непрямий мовленнєвий акт, де слова використовуються для передачі інформації про тучність людини, але з більш ввічливою формою. Іншим прикладом непрямого мовленнєвого акту може бути використання відповідної інтонації та тону голосу.

В. Богданов вибудовує класифікацію мовленнєвих актів на підставі різноманітних ознак. Перший поверх розподілу ґрунтується на параметрі інституціональності / неінституціональності, за яким виділені ритуальні мовленнєві акти (декларативи) і неритуальні мовленнєві акти. Останні поділяють на спонукальні та неспонукальні. У свою чергу неритуальні спонукальні мовленнєві акти диференціюють за таким критерієм: адресантно-ініціюючі мовленнєві акти (комісиви) / адресатно-ініціюючі (директиви). Директиви можуть бути:

1) інформаційноспонукальними (інтеррогативи);

2) неінформаційноспонукальними:

а) ґрунтуються на владі або соціальному стані (ін'юнктиви);

б) не ґрунтуються на владі або соціальному стані – на користь адресанта (реквестиви), не на користь адресанта (адвісиви). Неритуальні неспонукальні мовленнєві акти поділяються на:

1) психологічно виразні (експресиви);

2) непсихологічно виразні (асертиви):

а) які містять нову інформацію (констативи);

б) які містять невідому інформацію (афірмативи).

Наведені таксономії демонструють широкий інтерес до теорії мовленнєвих актів, зацікавлення наукової громади групами мовленнєвих дій, перспективність пошуку оптимальних мовленнєвих актів для забезпечення взаєморозуміння учасників комунікації.

РОЗДІЛ 5

ТЕОРІЯ ТА МОДЕЛІ КОМУНІКАЦІЇ

Комунікація в людини протікає здебільшого в рамках двох основних каналів:

вербального та візуального. Саме в цій області почуттів у людини виявилися більш досконаліші апарати, що породжують і аналізують. Собака, наприклад, може розрізнити сорок тисяч варіантів запаху, що недоступно людині. Механізми аналізу і породження повинні доповнюватися відповідними механізмами запам'ятовування. А в царині запаху чи смаку людина вже не має такої чіткої системної пам'яті.

Як зворотний приклад, що підтверджує правило, можна послатися на твір Марселя Пруста, герой якого міг відновити далекий минулий контекст саме за підказкою з цієї області. Вербальна комунікація будується на лексично виділених одиницях, які відповідають реаліям світу. Це призводить до великої кількості одиниць словника, з яких складається нескінченна кількість повідомлень.

Візуальна комунікація не володіє подібним набором заздалегідь встановлених одиниць. Відсутність елементарних одиниць робить більш універсальним процес сприйняття візуальної комунікації, оскільки не вимагає попереднього знання списку одиниць для розуміння повідомлення. Однак і на візуальному рівні існують попередні норми, що визначають форму необхідного співвідношення.

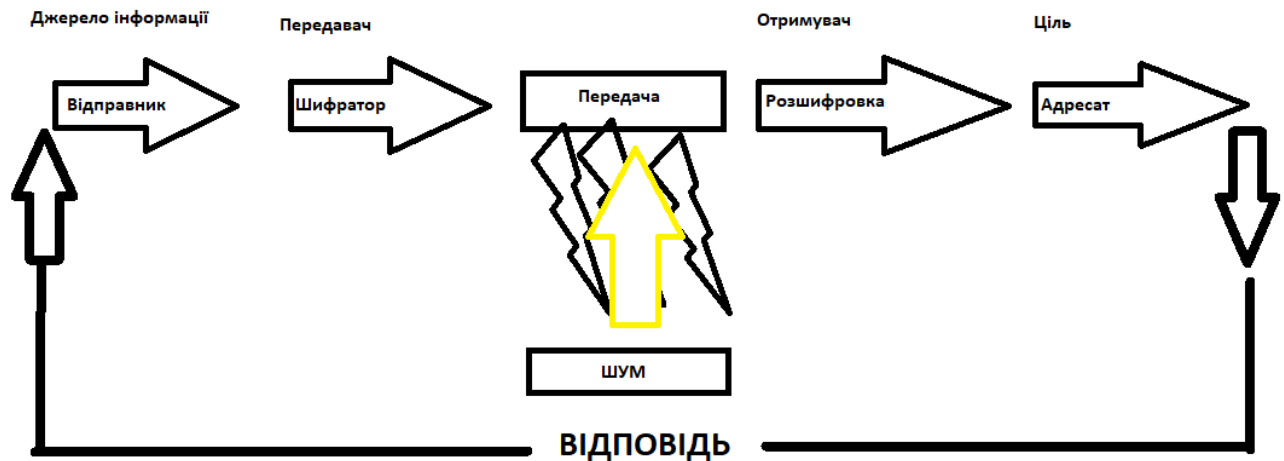
Комунікаційні моделі, простіше кажучи, вони діють як візуальне представлення теорії.

Оскільки комунікація з часом стала дуже складною, існують різні комунікаційні моделі для різних типів комунікації. Деякі з них простіші за інші,

але давайте розглянемо основні моделі, з якими ми найчастіше стикаємося у повсякденному спілкуванні.

5.1 Комунікаційна модель Шеннона-Вівера

Модель Шеннона-Вівера - це лінійна, або одностороння, модель комунікації, яку Клод Шеннон і Воррен Вівер створили в 1948 році. Перш ніж ми перейдемо до того, що насправді являє собою ця модель, нам потрібно розбити ключові концепції, що входять до неї.

Джерело інформації: Відправник створює та надсилає повідомлення.

Передавач: Шифратор перетворює повідомлення на сигнали.

Отримувач: Розшифровує отримані сигнали і формує повідомлення.

Ціль: Адресат - це кінцевий пункт призначення повідомлення.

Шум: Непов'язані перешкоди в каналі, які можуть вплинути на отримання повідомлення, називаються шумом.

5.2 Комунікаційна модель Лассвелла

Комунікаційна модель Лассвелла - це ще одна лінійна, або одностороння, модель, яку Гарольд Д. Лассвелл створив невдовзі після створення моделі Шеннона Вівера.

Велика різниця між ними полягає у тому, що модель Лассвелла вивчає масову комунікацію, на відміну від простої розмови двох людей. Важливим фактором у цій моделі є прогнозування впливу повідомлення на групу. Давайте подивимось на малюнок, а потім проаналізуємо його.

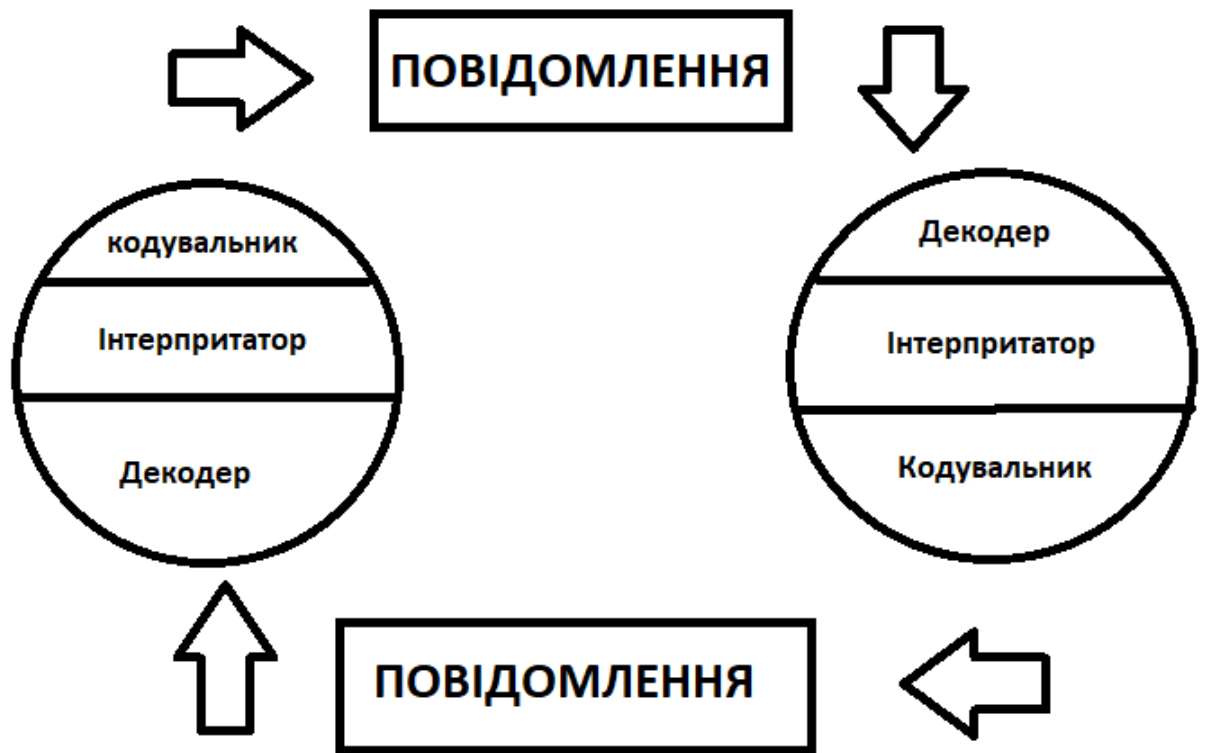

Простіше кажучи, модель Лассвелла ставить низку запитань: Хто що сказав? Який канал вони використовували? До кого дійшло повідомлення? Який ефект воно справило?

Суть цієї моделі полягає в тому, щоб проаналізувати вплив, який повідомлення може мати на велику групу людей, і побачити, як кожна частина моделі може змінити ситуацію. Це робиться шляхом занурення в кожен частину з різним типом аналізу. Не хвилюйтеся, Лассвелл досить добре виклав їх для нас.

5.3 Модель комунікації Шрамма

Модель комунікації Шрамма є менш традиційною, ніж інші.

Кодер: Кодер виконує кодування і надсилає повідомлення.

Декодер: Декодер отримує повідомлення.

Інтерпретатор: Людина, яка намагається інтерпретувати повідомлення.

Важливо зазначити, що отримання повідомлення - це не те саме, що його інтерпретація. Ви можете бути адресатом повідомлення і отримати його, не інтерпретуючи і не розуміючи його. Хоча ми зазвичай інтерпретуємо повідомлення одразу після їх отримання, це все одно є додатковим кроком.

Теорія комунікації використовує моделі, щоб показати нам справжню складність наших розмов, незалежно від того, чи відбуваються вони особисто, електронною поштою або через великі засоби масової інформації. Чим більше ви її розумієте, тим кращим комунікатором ви станете.

РОЗДІЛ 6

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ.

Сучасна лінгвістика характеризується наявністю в ній наукових парадигм, таких як поліпарадигма, в сучасній лінгвістиці існують різні напрями та концепції, за основу яких беруться, логічні моделі мови, психології мови.

У сферу найбільших проблем сучасної лінгвістики я би акцентував увагу саме на «ментальних» основи розуміння та продукування мовлення, як структури мовного знання репрезентуються та беруть участь в обробці інформації. Сам процес комунікації містить три складові: адресанта, текст, та адресата, і полягає в створенні, кодуванні інформації адресантом, та розшифрування цієї інформації адресатом. Однак сам механізм шифрування та розшифрування є складним, і сама належна мовна компетентність є ключовою для ефективного спілкування між людьми.

Також серед актуальних проблем лінгвістики можна віднести саме мовну експресію – це використання мови для вираження почуттів, там емоцій. Тому саме через різні уявлення людей про те що значить те чи інше слово. Наприклад слово «консервативний» може мати різні значення для людей з різних політичних, та соціальних груп. Також не слід забувати про те що використання різних може впливати на спосіб мислення та сприйняття світу. Наприклад деякі мови мають більш точні вислови, або слова, для опису тої чи іншої емоції, події.

У зв'язку с цим вивчення мовної експресії є доволі складним, тому що є багато різних чинників які впливають на спосіб вираження думок та почуттів.

Ще одна із проблем є мовна універсальність – це мовне явище яке стосується можливості існування універсальних мовних структур, які мають загальні значення для всіх мов.

Деякі лінгвісти вважають, що мовні універсальні структури існують. Наприклад, характерна властивість універсальної граматики – існування певного набору категорій, таких як іменник, дієслово, прикметник і т.д, які присутні у всіх мовах світу.

Але не всі лінгвісти вважають так, інша частина вважає, що мовна універсальність є обмеженою, і що кожна мова є унікальною, і має свої особливості. В доказ цього вони кажуть, що можна знайти мови, у яких немає чіткого розмежування між дієсловами і прикметниками, або мови, які мають відмінювання за допомогою тональної мелодії, а не за допомогою закінчення.

І на останок, хочу наголосити на і ще одній проблемі лінгвістики, а саме на мовній політиці та плануванні – це одна із галузей лінгвістики, яка вивчає вплив політики на формування мови, в різних соціальних групах.

Одна із ключових її проблем, це те, як держава повинна визначати свою мовну політику в контексті культурних, соціальної та політичної ідентичності. Тому, що держава не може забезпечити рівноправного статусу різних мов у державі, зокрема в контексті державної мови. У різних держав є різні спроби вирішення цієї проблема, а саме запровадження політики білінгвізму, забезпечення доступу до освіти, та інформації різними мовами, а також розвиток мови національних меншин.

Також, до цієї проблеми можна віднести мовне планування, яке включає розробку стандартів мови, та мовних програм. Це може бути особливо важливим, та проблематичним, для мов, які не мають стандартів, або для мов, які мають складний правопис, граматику, або фонетику.

Отже вирішення цих проблем є важливим, та взаємопов'язаними для розвитку

мови, та людства. А вирішити їх можна завдяки співпраці лінгвістів з політиками та громадськістю.

ВИСНОВОК

У сучасній лінгвістиці концепції мови як “форми життя”, “соціального явища” та “мовленнєвої дії” використовуються для розуміння мови як комплексного соціально-культурного явища, що пов'язане з життєдіяльністю людини.

Теорія мовленнєвих актів Джона Остіна та Джона Серля дозволила поглибити розуміння мовленнєвої дії та розглядати мову як інструмент спілкування та взаємодії людей, а не просто, як засіб передачі інформації.

За допомогою теорії мовленнєвих актів відбувається аналіз мовлення з точки зору соціальних та психологічних аспектів, що дозволяє краще зрозуміти мову як інструмент взаємодії, впливу та маніпулювання людьми.

Розуміння мови як соціального явища дозволяє враховувати її вплив на різні сфери життя людей, включаючи політику, культуру, освіту та економіку.

Отже, вивчення мови як соціального явища та її мовленнєвих актів є важливим інструментом для розуміння та аналізу людської взаємодії та спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загнітко, А., Кудрейко, І. Соціолінгвістика: предметно-поняттєвий апарат. – *Вісник Львівського університету*, 2009, № 46, ч. 1, с. 16 – 25.
2. Сайко, О. Мова і нація: філософський та психологічний аспекти. – *Вісник Львівського університету*, 2004, № 25, с. 488-491.
3. Шепетяк О. Теорія мовленнєвих актів. // *Вісник факультету романо-германської філології* / За ред. Кеміня В.П. – Вип. 3. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2008. – С. 93-105.
4. Демьянков В.З. Теория речевых актов. НЗЛ, В.17, – М., 1986
5. Rokeach, M. Understanding human values: individual and societal / Milton Rokeach. - Free Press, 1979, 322p.
6. Trager G. Culture as Communication: A Model and Analysis / George Trager, Edward Hall. - New York, 1954.- 205 p.
7. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації. – 2-ге вид., доп. – К., 1999.
8. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підруч. [для студентів вищих навч. закладів] / Флорій Сергійович Бацевич. — К. : ВЦ «Академія», 2004. — 344 с. — (Альма-матер)
9. Bach K. Speech Acts and Pragmatic / Kent Bach // *Blackwell Guide to the Philosophy of Language*. 2003
10. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля 2006
11. Ключев Є.В Мовленнєва комунікація. М.:ПРИОР, 1998 – 175с

12. Вежбіцька А. Мовні акти // Нове в зарубіжній лінгвістиці. Вип. 16. – М.: Прогресс, 1985.
13. Серль Дж. Теорія мовленнєвих актів. – М., 1998
14. Стаднік В. І. Культура мовлення: формування уявлення про культуру мовлення і культуру спілкування. Розкажіть онуку. 2003. №14-15. С. 33
15. Дудик П. Наголошування слів і культура мовлення. Дивослово. 2003. № 4. С.19
16. Гальперин П. Я. Психология мышления и учение о поэтапном формировании умственных действий. М.: Просвещение, 1978. 376с.
17. Вашуленко М. Формування мовної особистості молодшого школяра в умовах переходу до 4-річного початкового навчання. Початкова школа, 2001. № 1. С.11-14
18. відновлено з <https://www.mpg.de/20008844/our-native-language-shapes-the-brain-wiring>